

МІЖРЕГІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

НАУКОВІ ПРАЦІ МАУП

Засновано у 2001 р.

Випуск 1(36)

Київ
ДП «Видавничий дім «Персонал»
2013

УДК 330-339; 321.7; 159.9
ББК 65.9(4УКР)29-2я43
М58

Редакційна колегія

Подолька А. М., д-р юрид. наук, проф. — головний редактор
Головатий М. Ф., д-р політ. наук, проф. — заступник головного редактора
Ігнатченко А. А., канд. техн. наук — відповідальний редактор

Політичні науки

Антонюк О. В., д-р політ. наук, проф., Бабкіна О. В., д-р політ. наук, проф., Бідзюра І. П., д-р політ. наук, Варзар І. М., д-р політ. наук, проф., Головатий М. Ф., д-р політ. наук, проф., Гончаренко О. М., д-р іст. наук, Піляєв І. С., д-р політ. наук, Хижняк І. А., д-р іст. наук, проф., Шуба О. В., д-р політ. наук, проф.

Економічні науки

Захожай В. Б., д-р екон. наук, проф., Дахно І. І., д-р екон. наук, проф., Дмитренко Г. А., д-р екон. наук, проф., Куроченко О. В., д-р екон. наук, проф., Піла В. І., д-р екон. наук, проф., Радзівський О. І., д-р екон. наук, Федоренко В. Г., д-р екон. наук, проф., Шостак Л. Б., д-р екон. наук, проф., Швець В. Я., д-р екон. наук, проф., Баєва О. В., д-р біол. наук, проф., Сафонова В. Є., д-р екон. наук, Хачатрян Г. Е., д-р екон. наук.

Юридичні науки

Александров Ю. В., канд. юрид. наук, проф., Ануфрієв М. І., канд. юрид. наук, проф., Бородін І. Л., д-р юрид. наук, проф., Бандурка О. О., д-р юрид. наук, проф., Корнієнко М. І., канд. юрид. наук, проф., Марчук В. М., д-р юрид. наук, проф., Подолька А. М., д-р юрид. наук, Юлдашев О. Х., д-р юрид. наук

Психологічні науки

Балл Г. А., д-р психол. наук, проф., Лігоцький А. О., д-р пед. наук, проф., Ложкін Г. В., д-р психол. наук, проф., Приходько Ю. О., д-р психол. наук, проф., Синьов В. М., д-р пед. наук, проф., Чернуха Н. М., д-р пед. наук, проф., Чуприков А. П., д-р мед. наук, проф., Бучек А. О., д-р психол. наук, проф.

Рекомендовано до друку Вченою радою Міжрегіональної Академії управління персоналом (протокол № 11 від 26 грудня 2012 р.)

Міжрегіональна Академія управління персоналом.

М58 Наукові праці МАУП / редкол.: А. М. Подолька (голов. ред.) [та ін.]. — К. : МАУП, 2001 — Вип. 1 (36). — К. : ДП “Вид. дім “Персонал”, 2013. — 228 с.: іл. — Бібліогр. в кінці ст.

У збірнику наукових праць публікуються статті науковців, які займаються проблемами розвитку економіки, політології, психології і права.

Для науковців, викладачів, студентів, а також усіх, кого цікавить розвиток науки в Україні.

Збірник “Наукові праці МАУП” зареєстровано Державним комітетом інформаційної політики, телебачення та радіомовлення України (свідоцтво від 11.04.02 за № 6048, серія КВ) як наукове видання, в якому висвітлюються результати наукових досліджень в галузях економіки, політології, соціології, психології, права, матеріалів наукових конференцій.

Вищою атестаційною комісією України “Наукові праці МАУП” визнано як фахове видання з політичних наук (за постановою Президії ВАК України № 1-05/4 від 26 травня 2010 р.) та юридичних наук (за постановою Президії ВАК України № 1-05/5 від 31 травня 2011 р.).

ББК 65.9(4УКР)29-2я43+67.9(4УКР)я43

© Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП), 2013
© ДП “Видавничий дім “Персонал”, 2013

ЗМІСТ

ПОЛІТИЧНІ НАУКИ	5	Кравченко Т. А. Правове забезпечення відкритості державного управління в процесі легітимації публічної влади	64
Гольцов А. Г. Імперська геополітика: сучасні посткласичні тенденції	5	Кравченко Т. А. Легітимність як фактор сучасного державно-правового та управлінського розвитку	70
Дідух Г. Я. Національна держава в умовах другого модерну: міфи і реальність	12	Куттловці Шекір Правова природа та джерела торгового права Європейського союзу	76
Дікарев О. І. Стратегіями енергетичної дипломатії Китаю на світовому ринку паливно-енергетичних ресурсів	18	Мусаєв Аріз Гюрзалі огли Розвиток державного управління інноваціями в контексті міжнародної інтеграції	81
Медвідь Ф. М., Баран В. В. Культури і релігії у "Чорноморській доктрині" Юрія Липи	28	Соркін Б. В. Державне регулювання підприємницької діяльності в ринкових умовах: методи, засоби та цілі	85
Гумбатов Т. Класифікаційний аналіз феномену тероризму	35	ЕКОНОМІЧНІ НАУКИ	89
ЮРИДИЧНІ НАУКИ	40	Дідур С. В., Бігдаш В. Д. Розвиток банківської системи та фінансових ринків України	89
Зарудний Є. О. <i>Praesumptio vs. onus probandi</i> : проблема курки та яйця	40	Калянов А. В., Воронков С. О. Інноваційна політика розвитку підприємства в умовах трансформаційної економіки	96
Омельчук В. В. Особливості відчуження церковної власності у Візантійській імперії	45	Лисецький А. С., Амбросенко О. П. Моделі сталого розвитку сільськогосподарського комплексу України	103
Гладько Ю. О. Щодо порядку здійснення заміни кредитора у двосторонніх договорах	48	Романова Л. В., Красовська А. Ф., Кондратенко О. С. Маркетингове планування як складова управління розвитком підприємства	112
Живицький В. А. Інституціоналізація Державної податкової служби України як процес формування правового інституту.....	53	Шостак Л. Б. Шляхи пом'якшення негативних наслідків світової рецесії для економіки України	121
Кирильчук Є. О. Проблеми національної інформаційної безпеки України в контексті сучасних національних державотворчих процесів та світової інтеграції	60		

ПРОБЛЕМИ НАЦІОНАЛЬНОЇ ІНФОРМАЦІЙНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ В КОНТЕКСТІ СУЧАСНИХ НАЦІОНАЛЬНИХ ДЕРЖАВОТВОРЧИХ ПРОЦЕСІВ ТА СВІТОВОЇ ІНТЕГРАЦІЇ

Наукові праці МАУП, 2013, вип. 1(36), с. 60–63

Розглядаються концептуальні засади національної інформаційної безпеки України в сучасному глобалізаційному світі та шляхи її зміцнення й захисту.

Інформаційна безпека будь-якої країни нині є об'єктивною потребою, зумовленою гострим інформаційним протистоянням — політичних, владних сил, країн, і навіть континентів. У ході такого протистояння виграє той, хто зможе нав'язати власну інформаційну атмосферу максимально великій кількості людей, а то й усьому народові певної держави. Відтак, поряд з інтенсивним розвитком інформації загалом, формуванням інформаційних суспільств, надто загострюється і питання інформаційного захисту, інформаційної безпеки не лише окремих громадян, а й великих соціумів, держав [2–4; 7; 9].

Виходимо з того, що інформаційна безпека, це “стан захищеності національного інформаційного простору, який забезпечує його формування і розвиток в інтересах громадян, організацій і держави в цілому. Захист від неправомірного зовнішнього і внутрішнього втручання; стан інформаційної інфраструктури, процесів, за яких інформація використовується суворо за призначенням і не впливає негативно на інформаційну чи іншу системи як самої держави, так й інших країн при її використанні” [5, 137].

Наведене визначення не поодиноким, є багато інших, однак від цього сутнісні особливості феномену “інформаційна безпека” фактично не міняються. Так, більш широке, об'ємне визначення поняття “інформаційна безпека” дає український управлінець І. В. Клименко.

Він пише: “Інформаційна безпека — система апаратних, програмних, організаційних та законодавчих засобів, спрямованих на забезпечення захисту інформаційного простору України від небажаного інформаційного впливу; національних інформаційних ресурсів, функціонування інформаційно-телекомунікаційних систем та інформації, що циркулює в них” [6, 294].

У кожній державі об'єктами інформаційної безпеки виступають передусім люди (усі громадяни) і держава, як цілісність, а основним каналом інформаційного впливу завжди є свідомість, психіка людини, свідомість (переконання, утвердження і т. ін.) великого етносу. Звідси й терміни “національна інформаційна безпека”, “інформаційне суспільство” та ін.

Інформаційна безпека для багатьох країн у сучасних умовах, особливо в стані глобалізації суспільств і відносин між ними, обумовлена рядом об'єктивних факторів, серед яких маємо виокремити такі.

Перше. За даними фахівців нині понад 70 % світового сукупного національного продукту так чи інакше залежить від інформації, і саме через причини інформаційної вразливості західні кампанії світу втрачають щорічно сотні мільярдів доларів.

Друге. Інформаційні технології нині дають можливість значно швидше поширювати інформацію, ніж приймати управлінські рі-

шення, які корелюють, уточнюють і т. ін. таку інформацію. Тобто власне сама інформація виступає своєрідним рішенням для того, хто нею володіє. “Переважа в царині інформаційних технологій, — пише, зокрема, Ю. В. Бондар, — дає змогу здійснювати не лише економічну, а й культурну експансію, що приховує небезпеку витіснення традиційних укладів, уподобань і смаків, втрати цілими співтовариствами культурної і національної самобутності” [5, 65].

У зв’язку з посиленням ролі інформації, інформаційних технологій у формуванні громадської думки з кінця ХХ — на початку ХХІ ст. терміни “інформаційна агресія”, “інформаційна війна” та ін. міцно ввійшли у політичний, соціальний лексикон. Коли ведуть мову про інформаційні суспільства, то такі терміни є необхідними й обов’язковими його елементами. Це вповні стосується й інформаційного терору, який має власну, надто велику специфіку. “Інформаційний терор, — пише білоруський учений В. В. Мироненко, — у чистому вигляді передбачає реалізацію “теракту” уже не в реальності, а в головах. Власне, робота великих медіа-організацій ведеться саме таким чином, щоб тероризувати тих, кому належить невдячна роль споживача інформації; такий споживач перебуває у завчасно пасивному статусі, найрадикальніша контрдія, яку він може вчинити, — натиснути кнопку вимикача на дистанційному пульті управління” [10, 42].

Коли ведуть мову про захист національного інформаційного простору, як такого, то мають на увазі насамперед державний інформаційний суверенітет, тобто належне володіння й розповсюдження всією спільнотою у державі відповідних національних інформаційних ресурсів. Інформаційний суверенітет, — це виняткове право держави на формування й використання усіх інформаційних засобів, створених на засадах і за державний кошт. Часто, і особливо тепер, зазіхання (порушення) на державний інформаційний суверенітет спричиняє серйозні й складні інформаційні війни.

Забезпечення інформаційної безпеки в Україні має відбуватися шляхом практичної

реалізації державної політики у цій галузі і за рахунок:

а) дотримання й забезпечення реальних прав і свобод кожного громадянина України, але найперше, щодо його прав на інформацію та користування нею;

б) максимально доступної інформаційної політики для всіх користувачів нею поза межами України;

в) захисту національного інформаційного простору та потужного розвитку інформаційних технологій, інформаційної індустрії у самій Україні.

Наведені вище складові є згрупованими, найважливішими.

Українська дослідниця Т. П. Макаровська зазначає, що “безсистемність процесів формування інформаційної інфраструктури України зумовлює складність розв’язання проблеми інформаційної безпеки, захисту інформаційних ресурсів на рівні як держави, так і окремої організації, підприємства, фірми” [8, 45].

Отже, неважко дійти висновку, що основним і надто актуальним завданням у забезпеченні безпекового життя в Україні є створення розгалуженого та захищеного інформаційного простору, захист національних інтересів України в умовах формування світових інформаційних мереж, захист економічного потенціалу держави від незаконного використання інформаційних ресурсів, реалізація прав громадян, установ і самої держави на отримання, поширення та використання інформації як такої.

Для забезпечення національної інформаційної безпеки України істотне значення має Закон України “Про основи національної безпеки України” [1]. У ньому (ст. 8) визначені такі напрями державної політики в інформаційній сфері:

- забезпечення інформаційного суверенітету України;
- удосконалення державного регулювання розвитку інформаційної сфери шляхом створення нормативно-правових та економічних передумов для розвитку національної інформаційної інфраструктури і ресурсів, упровадження

новітніх технологій у цій сфері, наповнення внутрішнього і світового інформаційного простору достовірною інформацією про Україну;

- активне залучення засобів масової інформації до боротьби з корупцією, зловживаннями службовим становищем, іншими явищами, які загрожують національній безпеці України;
- забезпечення неухильного дотримання права громадян на свободу слова, доступу до інформації, недопущення неправомірного втручання органів державної влади, органів місцевого самоврядування та їх посадових осіб у діяльність засобів масової інформації, дискримінації в інформаційній сфері й переслідування журналістів за політичні позиції;
- вжиття комплексних заходів щодо захисту національного інформаційного простору і протидії монополізації інформаційної сфери України.

При цьому зазначимо, що інформаційний суверенітет України має забезпечуватися за рахунок:

а) виняткового права власності України на інформаційні ресурси, що формуються за рахунок коштів з державного бюджету;

б) створення відповідних національних систем інформації;

в) встановлення режиму доступу інших держав до інформаційних ресурсів України;

г) використання інформаційних ресурсів на засадах рівноправного співробітництва з іншими державами.

Таким чином, можна сформулювати кілька висновків принципового характеру.

По-перше, національна інформаційна безпека України нині постає як одне з найважливіших завдань, від успішного розв'язання якого залежить цілісність, суверенітет, суспільний прогрес України.

По-друге, практичне забезпечення національної інформаційної безпеки можливе за рахунок єдності усіх факторів — політичного, економічного, правового, організаційного та ін.

По-третє, національна інформаційна безпека — реальний фактор успішної геостратегічної політики України, водночас з демократичним суспільним розвитком українського соціуму.

Література

1. Закон України “Про основи національної безпеки України” від 19 червня 2003 р. // ВВР України. — 2003. — № 39.

2. Закон України “Про інформацію” від 2 жовтня 1992 р. № 2657-XVII // Укр. законодавство: засоби масової інформації. — К., 2007.

3. Бебик В. М. Інформаційно-комунікативний менеджмент у глобальному суспільстві: психологія, технології, техніка паблік рилейшинз. — К., МАУП, 2005. — 138 с.

4. Бондар Ю. В. Національний інформаційний простір новітньої України: становлення та функціонування у процесі політичної трансформації суспільства. — К.: МАУП, 2007. — 271 с.

5. Бондар Ю. В. Енциклопедія для видавця та журналіста / Ю. В. Бондар, М. Ф. Головатий, М. І. Сенченко; МАУП, Книж. Палата України. — К.: ДП “Вид. дім “Персонал”, 2010. — 400 с.

6. Енциклопедичний словник з державного управління / Уклад.: Ю. П. Сурмін, В. Д. Бакуменко, А. М. Михненко та ін.; за ред. Ю. В. Ковбасюка, В. П. Трощинського, Ю. П. Сурміна. — К.: НАДУ, 2010. — 820 с.

7. Кормич Б. А. Інформаційна безпека: організаційно-правові основи. — К., 2004. — 231 с.

8. Макаровська Т. П. Інформаційна безпека України, як передумова її вступу до СОТ // Наук. пр. МАУП / Редкол.: М. Ф. Головатий (голов. ред.) та ін. — К.: МАУП, 2001. — Вип. 1.

9. Мас-медіа у термінах і визначеннях: Короткий словник-довідник. — К., 2005. — 249 с.

10. Мироненко В. В. Информационная агрессия и информационное противостояние // Діалог цивілізацій чи четверта світова війна: Матеріали П'ятої Всесвітньої конф. Київ, 25 травня 2006 р. — К.: МАУП, 2007. — С. 40–46.

11. Сагач Г. М. Інформаційний тероризм антириторики реклами у лотосфері сучасної України // Діалог цивілізацій чи четверта світова війна: Матеріали П'ятої Всесвітньої конф. Київ, 25 травня 2006 р. — К.: МАУП, 2007. — С. 99–105.

12. Чернов А. А. Становление глобального информационного общества. Проблемы и перспективы. — М.: Основы, 2003. — 395 с.

Практичне забезпечення національної інформаційної безпеки можливе за рахунок єдності усіх факторів — політичного, економічного, правового, організаційного та ін. Національна інформаційна безпека — реальний фактор успішної геостратегічної політики України, водночас з демократичним суспільним розвитком українського соціуму.

Практическое обеспечение национальной информационной безопасности возможно за счет единства всех факторов — политического, экономического, правового, организационного и др. Национальная информационная безопасность — реальный фактор успешной геостратегической политики Украины, с одновременным демократическим общественным развитием украинского социума.

Practice of national security information is possible due to the unity of all factors — political, economic, legal, institutional and others. National Information Security — the real success factor geostrategic policy of Ukraine, while democratic social development of Ukrainian society.

Надійшла 27 грудня 2012 р.